

Hagelslag

Geert Bekkering

Tien jaar na de grote stadsbrand van Enschede was er weer een ramp. Dit keer vooral voor de (boeren)bevolking van Lonneker. Op zaterdag 18 mei 1872 trok er 's middags een zwaar onweer over Oost-Nederland. Ook plaatsen als Borculo, Haaksbergen, Hengelo, Weerselo, Oldenzaal, Losser en Gronau werden zwaar getroffen.

Rondom Enschede waren het vooral Usselo, Broekheurne, Driene en de buurtschap Lonneker, waar 'de te velde staande vruchten totaal vernield werden'. Volgens het verslag in de Enschedese Courant van zondag 19 mei was er 'zulk een vreeslijken hagelslag, als ook de oudste ingezetenen zich niet herinneren. Verscheidene hagelkorrels hadden de grootte van een klein kippenei. Duizenden glasruiten zijn vernield'.

Schoppen weggeslingerd

De volgende dag bleek dat de buurtschap Lonneker, Twekkelo en de Eschmarke betrekkelijk weinig geleden hadden. Maar in Usselo, Boekelo, Driene en Broekheurne waren boeren die 30 tot 70 schepel rogge hadden gezaaid, maar daar geen brood van zouden bakken. Zij konden het beste alles omploegen en alsnog haver of boekweit zaaien. In Gronau was de grote tent voor het

Schützenfest compleet omgewaaid en vernield, waarbij enkele personen ernstig verwond werden. Ook een drietal schoppen (schuren) werden er een eind weggeslingerd. Men vond er dode hazen en vogels op het veld.

Collecte

De schade was dus zeer groot. Pachtcontracten hadden bovendien meestal de bepaling dat catastrofes als hagel, geen vermindering van pacht betekenden. Men deed dus een beroep op de Nederlandsche liefdadigheid, zodat niet 'menig kotter en kleine boer te gronde gaat'. Op 23 mei werd er een landelijke collecte georganiseerd door 'eenige invloedrijke mannen', waaronder graaf van Heekeren, directeur van het kabinet des konings, die vele landgoederen in de Achterhoek had. Bij Borculo kregen enkele pachters de pacht voor een heel jaar kwijtgelaten.

Hagelkruis

In Enschede hadden op 4 juni een viertal heren een collecte georganiseerd. Er werd f 700,- opgehaald en verdeeld onder de zwaarst getroffen Lonneker boeren.

Die moesten zich melden bij G. Bos op Josink of J. Roerink in Usselo, J.H. Wissink of J.A. de Wolf in Boekelo, A. Warnaars of J. Wermer in Driene, G. Davina, H. Naafs of J. Wiefker in Lonneker, of bij J. Wagelaar of C. Jasink in Broekheurne. Die getroffen kregen f 1,24 per tien roeden (aren) grond. 'Zeer dankbaar verlieten de bedeelden het Gemeentehuis. Dit

HAGEL-VERZEKERING.

De ondergeteekende houdt zich aanbevolen tot **verzekering tegen Hagel-Schade**, en is genegen belanghebbenden met het opmaken van eene aanvraag bij de **Maagdenburger Maatschappij** behulpzaam te zijn.

C. C. KAJSER.

hulpbetoon wordt te Lonneker op hoogen prijs gesteld.'

Ondertussen moest de schade natuurlijk hersteld worden. De Enschedesche Bouwvereniging had dat op 20 mei snel aanbesteed. (zie afb.) En in dezelfde krant stond al een advertentie voor een hagelverzekering. (zie afb.) Vanouds waren er natuurlijk allerlei riten, waarmee werd geprobeerd een goede oogst te krijgen. Het uitdelen van brood op de Ageleresch was daarvan een voorbeeld. Maar ook hebben op de essen in heel Oost en Zuid-Nederland hagelkruisen gestaan, kruisbeelden die na een zware hagelbui als in 1872 werden opgericht.

De ENSCHEDESCHЕ BOUWVEREENIGING besteedt aan:

Het herstellen der gebroken glasruiten in RAMEN, DAKRAMEN en GLAZEN PANNEN van de Krim, Sebastopol en het zogenoemde Hoogen Droog, te herstellen in den loop der week.

Heeren Glazenmakers worden verzocht de biljetten in te leveren Dingsdag den 21 Mei des morgens tien uur bij den Directeur TER WEELE.

Sleepsteen

Zoals de boer zijn gereedschap aan n sleepsteen aanscherpt om het beter te kunnen gebruiken, zo wil de redactie bestaande en nieuwe verhalen over de historie van Enschede aanscherpen, uitbreiden, van nieuwe gegevens voorzien en voor iedereen beter leesbaar maken. Ook een onderwerp van úw hand, met resultaten van eigen onderzoek of uit eigen ervaring, is van harte welkom. De redactie helpt u daar graag bij. Alle teksten worden wel eerst 'oawer n sleepsteen haalt.'